

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt' roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 77. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	--	--

Prevaha kresť. ľudovej strany v krajinškom zákonodarstve.

Zákonodarstvo krajinškých vyslancov zakľučilo druhý cyklus válečných zasadnutí. Keď z tejto príležitosti zcela nestrannne povážime účinkovanie jednotlivých politických stránok, aké vyvinuly v týchto válečných zasadnutiach, prideme k tomu presvedčeniu, že kresťanská ľudová strana, ačpráve najmenšia, odbornou znalosťou všetkých krajinškých záležitostí, mimoriadnou výrečnosťou a usilovnosťou jej členov, neohrozeným vystupovaním za práva a v záujme obrany ľudu, prevažne vyniká v zasadnutiach krajinšského zákonodarstva. Tohoto zrejmým dôkazom je účinkovanie všetkých jej vyslancov, o ktorom stručnú zprávu podávame v nasledujúcom :

Gróf Aladár Zichy, skutočný vnútorný tajný radca, predseda kresťanskej ľudovej strany, dôrazne žiadal od vlády zmenu volebného zákona tým cieľom, aby každý občan, čo v terajšej svetovej vojne krvou a životom bráni vlasť, pri krajinškých voľbách účastný bol hlasovacieho práva. Zarovnak dôrazne vyzval vládu, aby k ochrane malých detí a k zahateniu prevelkej smrteľnosti, aká zúri zvlášte medzi deťmi chudobných tried krajinšského obyvateľstva, súrne porobila zodpovedné poriadky.

Ján Molnár, pápežský prälát, podpredseda kresťanskej ľudovej strany, mohútne slovo svoje pozdvihol v záujme udelenia hlasovacieho práva všetkým občanom, čo na bojišťaťh krv svoju vylievali za vlasť. V záujme nižšieho úradníctva a duchovenstva vyzval vládu o zodpovednú

pomoc k ulaveniu jeho ťažkého vyžitia počas terajšej drahoty. Príležitostne zákonnej predlohy o recepcii, prijatí mohamedánskej viery medzi vierovyznania krajiny, dôrazne vyslovil sa proti tomuto návrhu z tej príčiny, bo sa to nesrovnáva so zásadami kresťanskej ľudovej strany.

Štefan Rakovszky, skutočný vnútorný tajný radca, hneď v prvom válečnom zasadnutí opakoval návrh, ktorý už v predošlom cykluse válečných zasadnutí bol predniesol v tom smysle, aby každý občan krajiny, bez rozdielu stavu, majetnosti, náboženstva a národnosti, keď svojej vojenskej povinnosti zadostučinil na bojišťaťh, súrny premenením väčšinou vyneseneho volebného zákona, pri krajinškých voľbách na celý život účastný bol hlasovacieho práva. Pracovná strana na rozkaz ministerpredsedu neprijala tento návrh. Rakovszkeho slová: «kto je súci do strelných zákop, ten je aj k tomu súci, aby dľa svojho presvedčenia slobodne vyvolil si aj svojho zástupcu do krajinšského snemu,» v posmech uviedla a neprijala pracovná strana, ktorej celá práca záleží jedine v utláčaní práv a spravodlivých požiadavok ľudu. Štefan Rakovszky takmer v každom válečnom zasadnutí zdvihol svoje mohútne slovo proti hrozným neriadom, aké takmer pod patronátom vlády pracovnej strany zúria po celom obore verejného života a zvlášte ostro šlahal zapríčinitelov terajšej hroznej drahoty, pritom nešetřil ani nesvedomitých liferantov válečných. Pracovná strana, proti nepodvratným dôkazom Rakovszkeho, za svojho obrancu postavila židovského ablegáta leopoldovského námestia, ktorý sa volá Pavel Sándor-Schlesinger. Ten aj jeho plemenu vlastnou

bezočivosťou napadol Štefana Rakovszkeho a vyhrážal sa mu, že ho zedusi v jeho vlastnom blate. Keď ale Pavel Sándor-Schlesinger nemal smelosti pred celou snemovňou otvorene povedať, v akom blate chce zadusiť Rakovszkeho, ten mu na hlavu vyčítal všetky jeho hriechy a medzi iným dokázal mu aj to, že ako hlavný správca elektrickej «Közuti» spoločnosti v kontraktálnom stave nachodí sa s vládou a so štátom, následkom toho je inkompatibilitný a ako taký ani nemá práva sedieť v krajinskom dome. Štefan Rakovszky týmto spôsobom nielen Pavla Sándora-Schlesingera, lež aj celú pracovnú stranu zamočil do ich vlastného blata.

Georg Szmrecsányi, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, od vypuknutia svetovej vojny ako zastupiteľ krajinského Červeného Kríža neunavene účinkuje na bojištiach a v záujme našich hrdinov svoje zkušenosti predniesol vo válečných zasadnutiach krajinského zákonodarstva. Neustranne spomenul potreby a neraz nedostatočné opatrovanie bojujúcich a ranených hrdinov armády. Ohradzoval sa proti ukrivdeniam našich zmužilých čiat a zvlášte ministra honvédstva požiadal, aby v svojom obore zakročil proti ukrivďovaniu našich hrdinov. Zvláštnu pozornosť vzbudily reči, ktorými Georg Szmrecsányi ostro šľahal veľké banky a iné peňažné ústavy, ktoré vládou opatrené rôznymi monopoliumami a nadprávmi od plodínarov cestou ich agentov lacno skupujú každého druhu potravné články a nesmierne draho predávajú ich obecnstvu. Od vlády prísne žiadala surné zabatie týchto do života hlboko siahajúcich neriadov a *zmenu väčšinou vyneseného volebn. zákona tým cieľom, aby všetkým bojovníkom na bojištiach službu konajúcim, bez rozdielu stavu, majetnosti a národnosti, na celý život udelené bolo hlasovacie právo.*

Koloman Brestyenzky, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany prievadzského okresu, v mohútnej reči v prvom rade žiadala, *aby všetkým na bojišti vojenskú službu konajúcim udelené bolo hlasovacie právo pri krajinských voľbách.* Zatyž Koloman Brestyenzky ostrými slovami spomenul veľké neriady, aké nielen v jeho okrese, nielen v Hornouhorsku, lež po celej krajine panujú okolo udeľovania a vyplácania válečnej podpory manželkám a deťom do vojny na-

rukovaných a vdovám na bojišti padlých hrdinov. Poukázal pritom na mnohé pády neludského a surového zachádzania okresných notárov s manželkami do vojny narukovaných a s ubohými vdovami na bojišti zomrelých hrdinov.

Karol Huszár, krajinský vyslanec kresťanskej ľud. strany okresu šárvárskeho, v jeho rečiach *opätne žiadala udelenie hlasovacieho práva všetkým na bojištiach vojenskú službu konajúcim* a vládu dôrazne vyzval, aby sa zodpovedne starala o zaopatrenie a výchovu opustených sirôt na bojišti padlých hrdinov.

Štefan Haller, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, klavný tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty, vládu vyzval, aby zahatila luxusných článkov dôvoz do krajiny a ohradzoval sa proti nečestnému kupectvu s potravnými článkami, aké slobodne pred očima vlády prevádzajú veľké banky a peňažné ústavy, ktoré lacno skupujú mäso, bravčovinu, slaninu, masť, fazuľu, hrach, šošovicu, múku, zbožie a za nesmierne vysoké ceny predávajú ich obecnstvu. Ohradzoval sa aj proti šalbriarstvam válečných liferantov a *konečne pre hrdinov na bojištiach za vlastnú krv vylietajúcich rozhodne žiadala udelenie hlasovacieho práva.*

Ján Bartos, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu zlatomoravského, *keď pre našich hrdinov na bojištiach krvácajúcich žiadala udelenie hlasovacieho práva*, ministra osvety a výučby vyzval, aby v záležitosti surného urlafovania učiteľov škôl s jedným učiteľom, bezodkladne zakročil u veliteľstva armády.

Ján Zelenyák, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu novobaňského, dobrovoľne hlásil sa za vojenského duchovného a po spásonosnom účinkovaní na bojištiach vo válečnom zasadnutí mohutnou rečou vyzval vládu, aby surne starala sa o zaopatrenie liekov pre ranených hrdinov a o zodpovedné miesta ku ich zotaveniu a konečnému vyzdraveniu.

S tým v krátkosti podala sme zprávu o účinkovaní krajinských vyslancov kresťanskej ľudovej strany v posledných válečných zasadnutiach krajinského zákonodarstva.

Kresťanská ľudová strana rozhodne žiadala od vlády: **Udelenie hlasovacieho práva na celý život všetkým na bojištiach vojenskú službu konajúcim hrdinom; za-**

hatenie neriadov okolo udeľovania a vyplácania válečnej podpory rodín do vojny narukovaných a na bojišti zomrelých hrdinov; zaopatrenie a výchovu sirôt na bojišti zomrelých obrancov vlasti; bezodkladné prekazenie úžery s potravnými článkami a zodpovedné pokutovanie úžerníkov, kdekoľvek sa nachodia, akožto zapričiňovateľov terajšej drahoty; urlaubovanie učiteľov; zodpovedné liečenie ranených a zaopatrenie zotavujúcich sa zmrzačených hrdinov.

Svedomitý slovenský občan, ktorému tieto vážne veci na srdci ležia, pri krajských voľbách hlasovať môže jedine na kandidáta kresťanskej ľudovej strany.

Válečné zasadnutia krajského zákonodarstva.

Ján Bartos

o urlaubovaní učiteľov.

Vo válečnom zasadnutí 16. februára Ján Bartos, krajský vyslanec kresťanskej ľudovej strany volebného okr. zl.-moravského, na ministra kultu a verejnej výučby v záležitosti urlaubovania učiteľov obrátil sa nasledovnou interpelláciou:

Ctená Snemovňa! Známo je vôbec, že veliteľstvo armády v záujme verejnej služby a kultúry urlaubuje všetkých v spoločnej armáde slúžiacich, ku výpomocnej, miestnej, písárskej službe za súcich uznaných učiteľov, nakoľko oni pridelení sú stavu mužstva. Toto je základne veľmi správne a blahonosné nariadenie, bo jestli v Uhorsku ozaj nachodia sa nevyhnutne potrební muži, ktorí i počas svetovej vojny doma by sa sdržovať mali, tak sú to v prvom rade učiteľia ľudových škôl. Tam, kde väčšiu čiastku obyvateľstva, práce a zárobku schopných mužov, udržiavateľov rodín takmer už všetkých odobrali, tam, kde deti ostaly bez všetkej výchovy, bo veď ženy a matky, v nedostatku pracovnej sily mužskej, prinútené sú samy starať sa o hospodárstvo, tam by na každý pád doma mali byť učiteľia, aby sa starali o výchovu budúceho pokolenia.

Ctená Snemovňa! Zo štátnych, náboženských a obecných škôl povolaných je na tisíce učiteľov, ktorí pridelení sú robotníckym oddeleniam, ku nemocniciam, kanceláriam alebo strážnickej službe, ktorých teda veľmi ľahko by bolo nahraďiť druhými a skrze to vyučovanie znova vrátiť by sa mohlo do starej kolajnice. (Schvaľovanie z ľavej a krajnej ľavej.)

Vybavenie nariadenia veliteľstva armády ale, ako som sa dozvedel, bohužiaľ, nestáva sa tak, ako to pôvodne a správne v pláne bolo. Dost pozde, v sedemnástom mesiaci vojny vydané nariadenie, tak ako ho veľ prevažujú, nie veľmi zdvihne i tak na slabých nohách stojace vyučovanie ľudu. V smysle tohoto nariadenia stalo sa totiž, že pojedných učiteľov z ľudových škôl s tromi, štyrmi učiteľmi urlaubovali, oslobodili, proti čomu ja z mojej strany nemám žiadnej námietky, bo je to len k dobrému výučby, týchto učiteľov ale oslobodili, urlaubovali, vzdor toho, že v ich školách vyučovanie nezaseklo, bo doma ostavšie učebné sily ľahko nahradia do vojny narukovaného učiteľa. Oproti tomu na veľmi mnohých miestach krajiny už cez druhý rok zaseklo vyučovanie, bo do vojny narukovaný učiteľ účinkoval v škole len jedným učiteľom opatrenej a ponevác pri vojsku neplnil pomocnú alebo strážnu službu, kdežto mladší, 24—36-roční učiteľia, ktorí ešte ani len na bojišti neboli, na základe toho nariadenia domov prichádzajú, sú urlaubovaní; oproti tomu ale starší, 38—42-roční učiteľia, ktorí snád už viac ráz boli na bojišti a ztadiaľ vrátili sa domov ako chorí alebo ranení, keď vyzdravia, znova musia ísť na bojište a jestli predtým účinkovali v škole opatrenej len s jedným učiteľom, ich škola i naďalej ostane zatvorená.

Dľa mojej skrovnej mienky, ctená Snemovňa, o veľa správnejšie a cieľuprimeranejšie by bolo, keby pri oslobodovaní učiteľov od vojenčiny za základ brali počet učiteľov na jednotlivých školách účinkujúcich a *učiteľov škôl s jedným učiteľom keby na každý pád oslobodili od vojenčiny.* (Schvaľovanie z ľavej.) Ku tomuto ostatne poskytujú základu zvlášte jednotlivé nariadenia zákona obrannej sily, ačpráve viem, že ministerstvo tieto nariadenia na čas vojny za neplatné vyhlásilo.

Pán minister výučby ľazko chybil, že už začiatkom školského roku, ba ešte prvej, v mesiaci auguste alebo júli — bo mohol tušíť, že táto svetová vojna pretiahne sa do nového školského roku — nestaral sa, u veliteľstva armády nezakročil o to, aby učiteľia škôl s jedným učiteľom, bez výnimky, bez ohľadu na charakter školy — či sú učiteľia štátnych, náboženských alebo obecných škôl — boli urlaubovaní, nech tí slúžia buď pri spoločnej armáde, buď pri honvédstve alebo pri landšturme. (Tak je! z ľavej.)

Tie veľké kulturálne záujmy, ktoré spojené sú s touto otázkou, veliteľstvo armády zaiste už vtedy bolo by vzalo do ohľadu. Následkom tohoto nie zcela obozretného pokračovania krajskej správy verejnej výučby, vznikol potom poľutovania hodný stav, že najväčšia čiastka ľudových škôl s jedným učiteľom, do dnešného dňa je zatvorená, tak že na pr. *len v jednom okrese zpomedzi 39 škôl, v šest školáfh už druhý rok zastaveré je vyučovanie.* Tento pomerný počet vzľahuje sa na celú krajinu — bo veď na horných stranách vzerá to ešte horšie — smeľe možno povedať, že *piata čiastka krajiny už druhý rok je bez výučby a výchovy.*

Nemeckí dôstojníci vyslúchajú ruského špehúna.

V čas pokoja jestli rodičia po dedinách dietky do školy poriadne neposielajú, jestli na príklad v čas súrnych poľných prác, snád zcela odôvodnene, doma ich držia, pokutujú ich s najväčšou prísnosťou zákona, čo z ohľadu výučby je snád aj v poriadku. Za každú zanedbanú hodinu na patričných vyrubia aj 1, 2, 4, ba aj 8 korún pokuty. Včul ale hľa, samá vláda už druhý rok nestará sa o to, aby deti riadne chodily do školy.

Väčšinou vyneseny volebný zákon nariaďuje, že volebné právo prislúcha len tomu, čo s dobrým úspechom odbavil šesť elementárnych škôl. Teda ten ubohý občan budúcnosti ako príde k jeho volebnému právu, keď už druhý rok nechodí do školy a prípadne, jestli vojna ešte ďalej potrvá, aj v treťom roku nebude môcť do školy chodiť.

Tomuto teda na každý pád treba odpomôcť. Ač-práve je už dosť neskoro i z tohoto školského roku toľko treba ratovať, kolko je možné. Preto cteného pána ministra prosím, nech u hlavného veliteľstva, patrične u veliteľstva armády zakročí, aby otázoční učitelia čím skorej boli urlaubovaní a zanedbanej výučby nahradenie nech nariadi prípadne aj predĺžením školského roku.

Nepátram po tom a nehľadám, či v tomto ohľade zo stránky hlavných dozorcov škôl nestaly sa dajaké zanedbania, konečne ale pán minister čistý obraz má mať o stave verejnej výučby, čistý obraz treba mu o tom podať, preto aj cteného pána ministra osvety a verejnej výučby uctive sa pýtam:

Ma-li vedomie o tom, že vo veľmi početných

ľudových školách s jedným učiteľom už druhý rok zastavené je vyučovanie, bo učitelia narukovali do vojny?

Keď áno, je-li náklonný súrne zakročiť, aby učitelia týchto škôl, bez ohľadu na charakter školy, veliteľstvom armády bezodkladne boli urlaubovani. (Hlučné schvaľovanie.)

Stručný prehľad o válečných udalostach minulého týždňa.

Uhorsko-rakúske a bulharské čaty pokračujú v podmanení Albánie. Najnovšie zaujaly mesto Durazzo, pričom nielen že zahňaly Talianov, lež ukoristily aj 23 kanónov, 10.000 pušiek, veľké zásoby streliva, potravných článkov a 17 plachtových a parných lodí. Baša Essad usiel do Talianska.

Nemecké čaty dobyly a zaujaly jeonotlivé opevnenia mesta a pevnosti Verdun, pričom zajaly 10.000 francúzskych vojakov a ukoristily nesmierne množstvo válečného vstrojenia.

Na fronte východnej Haliče, Bukoviny a Bessarábie ruská offensiva po nesčíselných nezdaroch úplne zasekla, veliteľstvo operujúcej tam ruskej armády, po odvolaní generála Ivanova, cár odovzdal generálovi Kuropatkinovi, ktorý bol veliteľom ruskej armády aj počas japonskej vojny.

O iných válečných udalostach podávame nasledovné úradné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

19. februára. Na tyrolskom fronte delostrelectvo nepriateľa obec Fontanede v Judikariach a odsek Col di Lana držalo pod palbou. Na území Sugana jedon proti Collore (od Borga severozápadne) urobený útok Talianov *sme odrazili*.

Na korutánskom pohraničnom vidieku obec Uggo-witz, na Primorí Mrzli Vrh a Monte San Michele stály pod živšou palbou.

Včerajšie proti Lublani (Lajbachu) urobené podujatie jednoho talianskeho letúnskeho roja malo plačlivý priebeh. Prevažnú časť lietadiel už pri našom fronte prinútili sme, aby sa vrátila. Tri prišly k Lublani a v blízkosti jednej tamojšej nemocnice a na viac obcí okolia bez každého výsledku hodily bomby. Počas návratu naši letúni talianske lietadlá napadli a jedno válečné lietadlo Carroni-ho sústavy prinútili sletieť.

20. februára. V Judikariach naša pevnosť Carriola (pri Lardave) stojí pod palbou ťažkých mažiarov.

Na fronte Isonza delostrelecký boj trvá ďalej.

21. februára. Na talianskom bojišti významnejšej udalosti sa nestalo.

22. februára. Na fronte Isonza vôbec, zvlášte ale pri Plave delostrelecké boje byly dost živé.

23. februára. Na primorskom fronte čulé delostrelecké boje trvajú ďalej. Za čiarami nepriateľa na viac miestach spozorovali sme väčšie požiare.

24. februára. Na bojišti proti Talianom nebolo zvláštnejšej udalosti.

Vojna proti Rusom.

O udalostach bojišta proti Rusom, hlavný válečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

19. februára. Na ruskom bojišti niet zvláštnejšej udalosti.

20. februára. Na bojišti proti Rusom nestalo sa nič zvláštneho.

21. februára. Rakúsko-uhorské oddelenia včera večer nepriateľa od Kozlova juhovýchodne na Strype *vyhnaly z jednej napred potisknutej posície.*

Letúni na oboch stranách vyvinuli zvýšenú činnosť.

22. februára. Na ruskom bojišti niet novšej udalosti.

23. februára. Od Tarnopola na severozápad naše zabezpečujúce čaty odbily vytrhnutia Rusov, urobené proti našim už opätovne spomenutým napred potisknutým poľným strážnym šiancom. Inej významnej udalosti niet.

24. februára. Na ruskom bojišti niet zvláštnejšej udalosti.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach východného bojišta proti Rusom, hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

19. februára. Na východnom bojišti zvlášte významnej udalosti nebolo.

20. februára. Pri Savieze na Berezine (od Višneva na východ) útok Rusov medzi frontami protivníkov v našej palbe sa rozpadol.

Nemeckí letúni napadli Logišin a tarnopolské železničné stavby.

21. februára. Pred Dvinskom (Dünaburgom) *ruské útoky sa zmarily.* Aj na iných bodoch frontu *odrazili sme menšie nepriateľské vytrhnutia.*

22. februára. Na východnom bojišti polozenie vo všeobecnosti je nezmenené.

Vojna na Balkáne.

Operácie našich čiat na Balkáne.

O operáciach našich čiat na Balkáne hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

19. februára. Na juhovýchodnom bojišti niet významnejšej udalosti.

20. februára. Pred Bazar-Šjakom *zaujali sme jednu napred potisknutú posíciu Talianov.* Ďalej na juh naše vojská celkom blízko prišli ku frontu nepriateľa od Durazza na juhovýchod. Na našej strane bojujúce albán-

ske voje *obsadily Berat, Ljužnu a Pekinje.* V týchto obciach zajaly vyše 200 žandárov bašu Essada.

21. februára. Albánske oddelenia pod vedením rakúsko-uhorských dôstojníkov od Kavaje západne prišli na breh Adriatického mora.

22. februára. Na juhovýchodnom bojišti niet novšej udalosti.

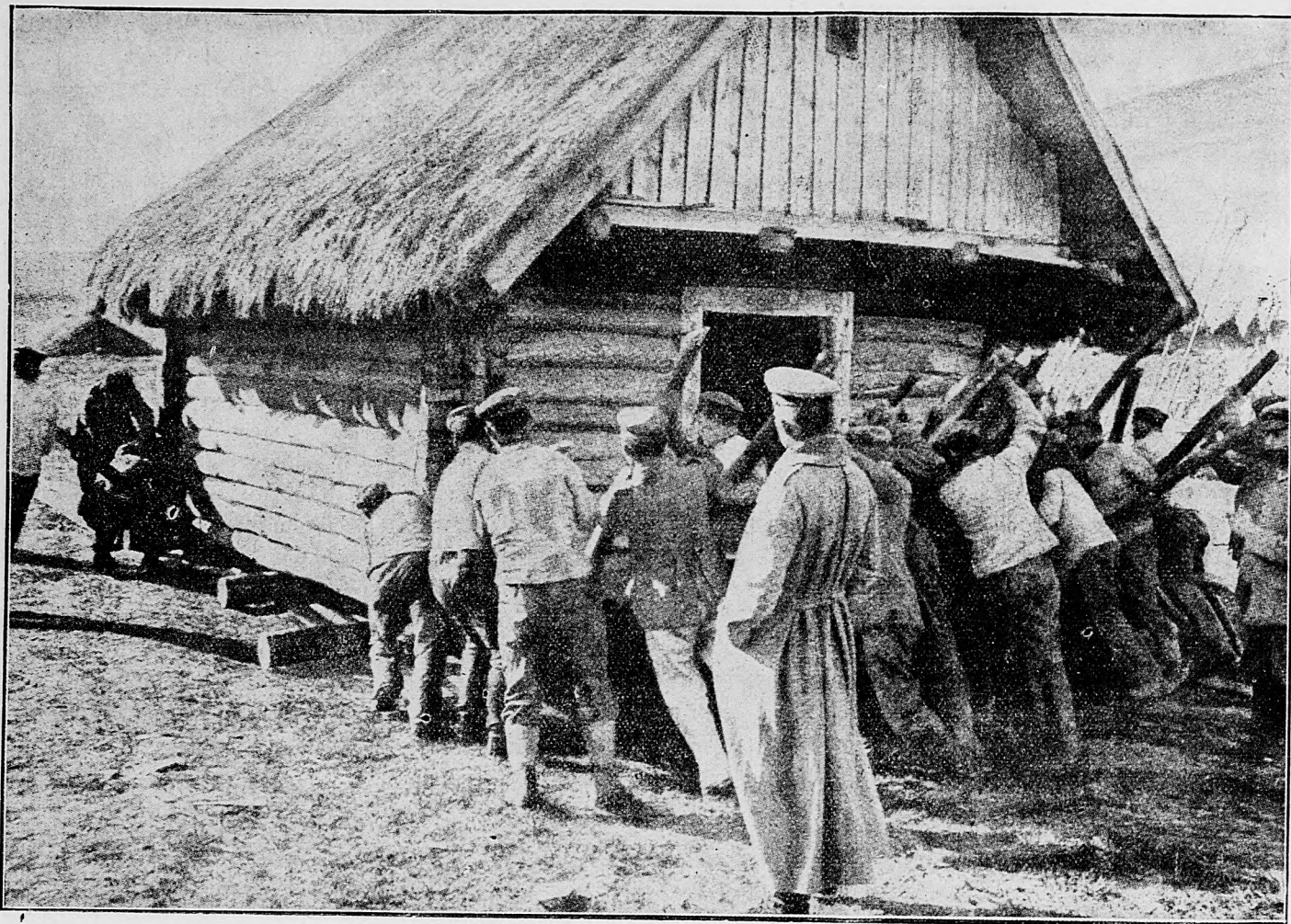
23. februára. Nepriateľa vyhnali sme z jednej jeho napred potisknutej posície. Jedon rakúsko-uhorský letúň na talianske v prístave stojace lode hodil bomby. Na jednej dopravnej lodi vznikol požiar a loď utonula.

24. februára. **Naše vojská včera v Albánsku pri Durazze porazily Talianov a ich spojenca bašu Essada.**

Predpoludním naše bataillony — medzi čím menšie oddelenia prešli cez dolný tok rieky Arzen — dostaly do svojej moci posledne napred potisknuté posície nepriateľove od Bazar-Šjaku na východ. Na poludnie taliansku brigádu Savona aj z jej hlavnej, silne vybudovanej posície, ležiacej od prv spomenutej obce na východ. Súčasne druhý stĺp útokom dobil od Durazza asi na 10 kilometrov ležiace šiance pri Sasso-Bianco. Nepriateľ svoje zákopy zčiasťky útekem o zlom-krk zanechal a utiahol sa za vnútorný ochranný pás.

Galwitz, nemecký generál, vodca nemeckých čiat v Sidsku.

Nemecké čaty celý dom prevádzajú s jeho miesta.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

19. februára. Od Yperna na juhovýchod naše čaty silnou palbou pripravený anglický útok aj včera zmarily.

Na odsekoch od Arrasa na sever a severovýchod boli boje s hádzaním mín a s ručnými granátmi. Obsadili sme jednu nami rozhodnú jamu.

Front medzi riekami Aisne a Maas miestami stál pod tuhou nepriateľskou delostreleckou a mínovou palbou. Jedným väčším rozhodnutím rozbúrali sme jednu časť francúzskych posícií na výšine Combres.

Od Largitzenu na severozápad (blízko francúzskej hranice, od Altkirchu na juhozápad) nemecké oddelenia vnikli do nepriateľskej posície, rozbúraly ochranné diela a prekážky nepriateľa a vrátili sa s niekoľko zajatcami, taktiež s dvoma ukoristenými prístrojmi na hádzanie mín.

Naši letúni so zďarom napadli abeelejské cvičebnište letúňov (od Poperinghe na juhozápad), jako aj nepriateľské železničné osady.

20. februára. Pri kanáli Yser, od Yperna na sever,

posíciu Angličanov vo frontálnej šírke asi 350 metrov útokom sme zaujali. Všetky pokusy nepriateľa, aby v noci svoje zákopy útokmi s ručnými granátmi zpätvydobil, sa zmarily. 30 zajatcov nám ostalo v rukách.

Od Loosu na juh vyvinul sa čulý boj. Nepriateľ prišiel po kraj jednej naším výbuchom spôsobenej jamy.

Od Hebuterne na juh (od Alberta na sever) počas jedného menšieho zdarného nočného boja niekoľko Angličanov sme zajali.

Na ostatných frontoch významnej udalosti sa nestalo.

V povetrom boji, svedenom od Peronne na východ, zostrelili sme jedon anglický biplani ktorý bol vystrojený 2 strojovými puškami. V ňom sediaci zomreli.

Naši letúni za severným frontom nepriateľa, na početné obce, taktiež na mesto Luneville hodili bomby.

21. februára. Od Yperna na sever odrazili sme jedon ručnými granátmi urobený útok Angličanov, ktorý urobili proti našej novej posícii pri kanáli.

Od Loosa na juh nepriateľ prinútený bol utiahnuť sa od našej posície, ktorú sme zaujali v jame naším výbuchom spôsobenej; na hradskej Lens—Arras ale márne útočil.

Roje našich lietadiel viackrát s dobrým výsledkom napadly ďalej nazad ležiace osady nepriateľa, medzi iným vo Fournesi, Poperinghe, Amiens a Luneville.

22. februára. Po početných hmlistých dňoch včera vyjasnené počasie na viac bodoch frontu čulú delostreleckú palbu urobilo možnou, tak medzi kanálom Labassee a Arrasom, kde od Soucheza na východ po našej účinlivej palbe z *posície Francúzov 800 metrov útokom sme zaujali a sedem dôstojníkov a 619 mužov sme zajali.*

Medzi Somme a Oise, na fronte Aisne a na viac punktoch Champagne čulosť válečnej činnosti sa zvýšila.

Od Tahure na severozápad útok Francúzov s ručnými granátmi sa zmaril.

Konečne na výšinách na oboch stranách Maasy od Dubna nahor započal sa delostrelecký boj, ktorý sa na viacerých miestach vyvinul v značne silný a ani v poslednú noc neprestal.

Medzi letúňmi, ktorí z oboch strán vyleteli, došlo k početným povetným bojom, zvlášte za nepriateľským frontom. Jedna nemecká vzducholôď dnes v noci pri Revigni padla v obeť palbe nepriateľa.

23. februára. Od Souchezu na východ v blízkosti zákop, ktoré sme dňa 21. februára zaujali, prevedený výbuch značne porúchal posíciu nepriateľa. Počet zajatcov tu vzrástol na 11 dôstojníkov a 348 mužov. Korisť činí tri strejové pušky.

Na výšinách Maasy delostrelecký boj s neklesajúcou silou trval ďalej. Od rieky na východ napadli sme posíciu, ktorú nepriateľ asi vo výške dedín Consenvoye-Azannes od poldruha roka vystavil každým prostriedkom opevňovacieho umenia, aby si na severnej časti Woevre z ohľadu našich spojení zabezpečil nepríležitosť vplyv. Útok previedli sme v šírke vyše desať kilometrov. *Nepriateľ, krem veľmi značnej ztraty, utratil vyše 300 zajatcov a veľké množstvo válečného materiálu, ktoré ešte nebolo možno prehliadnuť.*

V hornom Elsassku, od Heidweilera na západ, čo výsledok našich útokov zaujali sme posíciu nepriateľa v šírke 700 metrov a vhlbke 400 metrov, z ktorej príležitosti dostalo sa nám do rúk 80 zajatcov.

V početných, za nepriateľskými čatami svedených povetných bojoch naši letúni ostali v prevahe.

24. februára. Náš zdar, ktorý sme od Maasy na východ docielili, urobili sme ešte úplnejším. Obce Brabant, Haumont a Samogueca sme zaujali. Od Beaumonta na severozápad, sever a severovýchod rozprestierajúca sa celá hora rukách.

Od Metza na juh jednu napred potisknutú francúzku stráž sme prekvapili a všetkých jej mužov, počtom vyše päťdesiat, sme zajali.

Ruský dôstojník v tábore.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

Hlavný válečný stán turecký o udalostach bojišta proti Francúzom, Angličanom, Rusom a Talianom vydal nasledovné úradné zprávy:

20. februára. Dňa 18. februára dve válečné lode, ktoré strielaly na Sed-il-Bahr a Teke Burnu, náboje našich na palbu odpovedajúcich batterií trafily. Lode byly prinútené odplávať.

Dňa 19. februára naše batterie jedon monitor, ktorý vo výške Sed-il-Bahru začal páliť na naše posície, prinútily zastaviť palbu.

Dňa 20. februára bomba jedného nášho lietadla trafila pri Mudrosi meškajúcu nepriateľskú dopravnú loď. Na prednej časti lode vypukol oheň.

Z ostatných frontov niet čo oznámiť.

21. februára. Naša armáda na základe vojenského rozvázenia bez ztrát utiahla sa do posícií od Erzeruma na západ, keďže posície na 15 kilometrov východne od mesta, ako i 50 starých kanónov, ktoré nebolo možno odviezť, na tvári miesta zničila.

Tie Rusmi rozširované fantastické chýry, že v Erzerume 1000 kanónov ukoristili a 80.000 ľudí zajali, protivia sa pravde. V skutočnosti na okolí Erzeruma nebolo boja, odhliadnuc od tých, ktoré sa v spomenutých posíciach sviedly. Erzerum vlastne nebol pevnosťou, lež otvoreným mestom. Zostaralé opevnenia na okolí nemaly vojenskej hodnoty. Z tejto príčiny sme nemali v pláne držať mesto.

22. februára. Z rozličných frontov neprišlo chýru o významnejšej zmene.

Turecká úradná zpráva konečne ustáľuje opravdový význam utratenia Erzeruma a týmto nás upokojuje o tom, že chýry o víťazstve Rusov byly fantasticky prehnané. Erzerum bol viac otvoreným mestom, ako pevnosťou. Na jeho okolí zastarané ochranné diela starého systému nemaly vojenskej hodnoty. Turecká armáda bez značných ztrát utiahla sa od Erzeruma na západ do takých posícií, kde svoje polozenie považuje za prajnejšie a za istejšie. Rusko už dávno necítilo duchapovznášajúcu radosť víťaza, tak že musíme porozumeť veľkú jeho radosť nad prvým zdarom nad Turkami. Pokojnou objektivitou môžeme ale zistiť, že Rusko z jeho mravnej depressie, z ochromenosti, ktorú mu zapríčinil celý rad nezdarov, dobitie Erzeruma nevylieči.

Mezopotámsky front:

24. februára. Asi jedon celý nepriateľský bataillon, ktorý sa pri Fellahii pokúsil sblížiť sa ku našim posíciám, následkom našej palby prinútený bol utiahnuť sa, keďže zanechal početné mŕtvoly. Medzi tými, ktorí v posledných bojoch okolo Fellahie padli, je 7 anglických dôstojníkov. Z tých nepriateľských čiat, ktoré počas boja ušly na okolie, 17 ľudí sme zajali.

Kaukazský front:

Neprestajne trvajúce boje sa ešte neskončily.

Dardanellský front:

Niekoľko nepriateľských križiakov a torpedových lodí od 18. do 22. februára s prestávkami bez účinku bombardovalo okolie Sed il Bahru a Teke Burnu, ale následkom protipalby našich pri Kumkale a Sed il Bahre postavených batterií prinútené byly utiahnuť sa bez toho, že by za dlhší čas byly mohly strielať. Jedno nepriateľské lietadlo v posledné dni zjavilo sa nad morskou užinou, ale naši váleční letúni začali ho prenasledovať a odohnali ho. Dňa 20. februára jedon nepriateľský križiak, ktorý pod ochranou míny hľadajúcich lodí a za podpory troch pozorovacích lietadiel vnikol do zálivu Saros, bezúčinnive bombardoval okolie Galaty (Gallipoli). Jedon náš lietací stroj napadol nepriateľské lietadlá a odohnal ich, načo križiak zastavil palbu a i s míny hľadajúcimi loďami odplával.

Vojna na mori.

Nemecká úradná zpráva.

Berlín, 20. februára. Wolffova agencia oznamuje: Anglická admirálie cestou 18. februára vydanéj zprávy Reuteroviel kancelárie popierala, že v bitke, svedenej v noci z 11. na 12. februára pri Doggerbanku bola by zahynula aj druhá válečná loď a na toto potahujúcu sa nemeckú zprávu vyhlásila za bezzákladnú.

Voči úradnému výbuchu môžeme ustáľiť, že krem «Arabis» zničenie druhej lode na základe neodskriepiteľných pozorovaní nemeckej morskej válečnej sily je dokázané. Dňa 12. februára vydaná úradná zpráva o zničení jednej druhej lode aj ďalej obostojí.

Náčelník admirálskeho štábu.

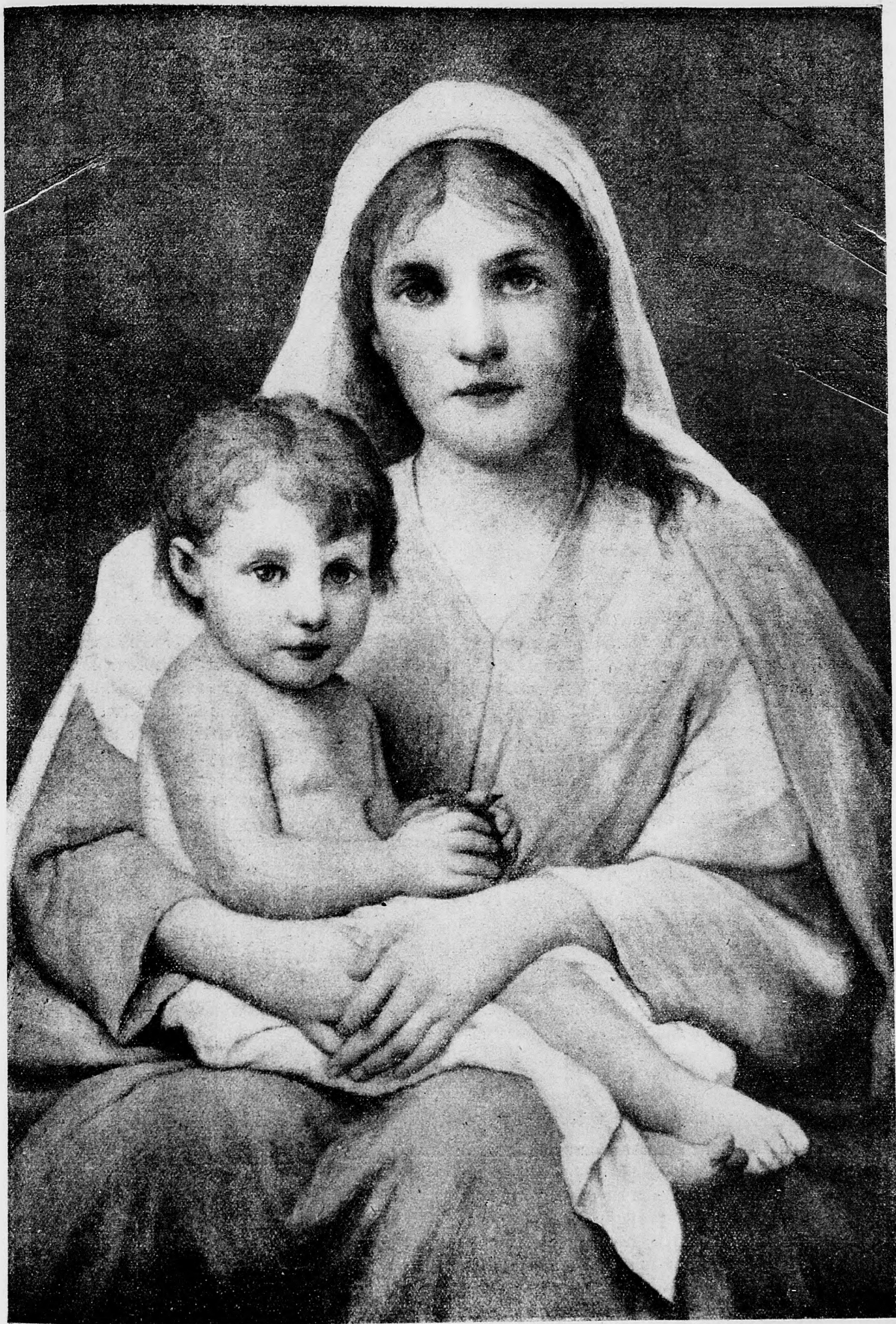
Nemecko 2. marca začalo vojnu proti ozbrojeným obchodným loďam.

Londýn, 23. februára. «Times» oznamujú z New-Yorku: Nemecký zahraničný štátny sekretár Jagow cestou Wieganda zpravodajcu «New-York World»-u sdělil, že rozhodným úmyslom nemeckej vlády je, že v určitý deň, to jest 2. marca začne nový spôsob vojny proti ozbrojeným obchodným loďam, s ktorými bude zachádzať tak, ako s pomocnými križiakmi.

Novší hrdinský skutok nemeckej lode «Möwe».

Madrid, 23. februára. Úradne oznamujú: V prístave Cruz (Teneriffa) 3300-túnová anglická loď «Westburn» pod nemeckou zástavou zakotvila, aby previedla opravy. Osobníctvo pozostávalo zo sedem ľudí, z ktorých jedon mal na čiapke nápis: SMS. Moeben (Möwe). Na palube «Westburn» bolo 207 zajatcov z nasledovných anglických lodí: «Horace» (335 tún), «Cla. Mactavish», «Edinburgh», «Cambridge» (1259 tún), «Flamenco» (4540 tún), ďalej zo 4322 túnovej belgickej lode «Luxemburg»; krem toho 11 španielskych matrózov.

Amsterdam, 25. februára. Dľa madridských chýrov anglický parník «Westburn» tajuplná «Möwe» práve takým spôsobom zajala, ako svojho času anglický

• Blahoslavená Panna Maria.

parník «Appam». Aj loď «Westburn» prišla s anglickými válečnými zajatcami, ktorí pochádzajú z tých lodí, ktoré loď «Möwe» potopila. Sama loď «Möwe» aj dnes križuje na otvorenom mori. Z jej osobníctva dovedna len 1 dôstojník a 7 matrózov prešlo na «Westburn».

Parník «Westburn» potopili.

Londýn, 24. februára. Agencia Lloyds oznamuje z Teneriffy: Anglický parník «Westburn» nemecké mužstvo vyvlieklo z prístavu a potopilo ho.

Vojna v povetří.

Útok nemeckých letúňov.

Berlin, 20. februára. Wolffova kancelária oznamuje: Naše námornícke lietadlá dňa 20. februára početné bomby hodily na fourneské lietadlište a tábory čiat od La Paune juhovýchodne. Lietadlá sa neurazene vrátili.

Náčelník admirálskeho štábu.

Novší poveterný útok na anglické brehy.

Berlin, 21. februára. Wolffova kancelária oznamuje: Dňa 20. februára na poludnie naše námornícke lietadlá urobili útok na anglické brehy. Hojne s dobrým výsledkom bombardovali fabričné osady v Deale, ďalej lowestoftské železničné a prístavné zariadenia, taktiež plynovú fabriku. Lowestoftské hlavné nádražie a prístavné osady viackrát trafily. Plynová fabrika následkom účinku jednej bomby sa srútila. V Downse bombardovali dve rezervné parolode. Napriek nepriateľskej palbe a prenasledovaniu nepriateľských letúňov, všetky lietadlá neurazene sa vrátili.

Náčelník admirálskeho štábu.

Poveterný útok v Lombardii.

Dľa úradnej zprávy z talianskeho bojišťa, vydanej 22. februára: Jedon náš lietací roj v Lombardii na fabričné osady urobil útok. Dve lietadlá z tejto príležitosti cieľom výskúmania zaletely po Miláno.

Druhý náš lietací roj napadol prístavné osady Desenzana pri jazere Garda a tamojšiu stanicu talianskych letúňov.

Počas obidvoch bombardovaní na jednotlivých predmetoch spozorovali sme početné treffery. Napriek prudkej delostreleckej palbe nepriateľa všetky lietadlá sa neurazene vrátili.

Letúňsky útok na anglický tábor v Kut el-Amare.

Londýn, 22. februára. (Turecká úradná zpráva.) Dňa 17. a 19. februára lietadlá hodily bomby na anglický tábor v Kut-el-Amare bez toho, že by boly škody zapríčinily. Vysielanie posíl ku oslobodzujúcej armáde generála Aylmera uspokojive napreduje.

Hlavný veliteľ Stredozemného mora oznamuje: Dňa 26. februára jedon náš letúň, ktorý vyletel tým cieľom, aby výskúmal napred potisknuté stráže nepriateľa od Suezského kanála na východ, spustil sa na 600 stóp a

hodením 100-funtovej bomby zničil osadu na elektrický prúd v El-Hassame.

Naša prevaha v poveterných bojoch.

Lugano, 24. februára. Výsledok v Lombardii, vo Francúzsku a v Anglicku posledne svedených poveterných bojov, taktiež nezdarený poveterný útok Talianov na Lublaň talianske časopisy primal k tomu, aby žiadaly zdokonálenie lietacie stroje a vzducholode prenasledujúcich batterii a rozmnoženie počtu talianskych lietadiel, lebo nepriatelia Talianska na poli poveterných válečných prostriedkov sú v neodškriepiteľnej prevaha.

Útok našich letúňov v Lombardii.

Viedeň, 24. februára. «Miláno bráni 65 lietacích strojov» Toto oznamuje «Corriere della Sera», aby upokojila obyvateľov hlavného mesta Lombardie. Lenže sa tak zdá, že obyvatelia od prvej návštevy rakúsko-uhorských letúňov ešte sa neupokojili. Nedôverujú, že 65 okridlených strážcov obráni mesto proti nepriateľským letúňom a zvlášte sa boja o mestské plynové diela. Včera predpoludním, dľa neutrálnej zprávy, znova sa rozniesol ten strašný chýr, že sa roj nepriateľských letúňov bliži ku mestu. Dľa týchto zprávy naši letúni bombardovali elektrické diela v Paderne, ktoré Miláno zaopatrujú elektrickým svetlom. Paderne je na 70 kilometrov od Milána. Dnešná zpráva nášho generálneho štábu potvrdzuje, že naši vojenski letúni urobili výlet do Lombardie a bombardovali vojenské budovy a fabrické osady. Práve vtedy aj na stanicu talianskych vetroplavcov hodili bomby a navštívili aj Dezenzano. Toto mesto je na brehu jazera Garda od Rivy asi na štyri hodiny chôdze. Pozorovatelia lietacieho stroja ustálili, že bomby veľmi pustošily. O pustošení niet bližších zprávy. Nepriateľské obranné batterie prudko strieľaly na našich letúňov, ale bez výsledku, lebo sa všetcia šťastlive vrátili.

Krátke válečné zprávy.

Poriadky Grécka proti antantu.

Zürich, 20. februára. Poriadky, ktoré Grécko porobilo voči antantu, v dobre informovaných kruhoch považujú za istý znak toho, že Grécko je pevne odhodlané, že nátlaku Anglicka a Francúzska nepopustí, lež sa prísne bude pridržať neutrality. V dôležitejších prístavoch Grécka ustavične kotvia anglické a francúzske válečné lode a prísne kontrolujú lode. Vojenské a prístavné vrchnosti majú od gréckej vlády prísny rozkaz, aby netrpely vyloženie vojska a srbských utečencov na breh.

Veľké ztraty Angličanov pri Yperne.

Berlin, 21. februára. Zpravodajca «Vossische Zeitung»-u z hlavného válečného stánu oznamuje nasledovné: Proti juhovýchodnému frontu Ypern urobený

útok Němcov stal sa medzi železnicou Comines-Ypern a kanálom, ktoré dve mestá spájajú. Toto je natoľko významná posícia, lebo tu má južný bod ten plošný oblúk, ktorý nemecký front tvorí pri Yperne. Cieľom napredovania bolo, aby v Artoisi, Piccardii a na iných miestach, kde v posledné časy boli prudké boje, posilnilo nemecké posície, čo sa zväčša i podarilo. Prípravnú prácu konala silná a prekvapujúca palba nemeckého delostrelectva. Potom pechota išla k útoku. Angličania utrpeli ťažké a krvavé ztráty. Traja dôstojníci a 104 mužov bolo zajatých. V noci s 15. na 16. februára Angličania prešli do protiútok, ale sa ich útok krvave rozpadol.

Vyšetrovanie antantu proti černo-horskému kráľovi pre kapituláciu.

Berlin, 23. februára. «Lokalanzeiger» oznamuje: «Brševija Vjedomosti» píše, že antant skončil vyšetrovanie v záležitosti kapitulácie Čiernej Hory. Zo strany Ruska Giers, zo strany Talianska Salandra a Sonnino, zo strany Francúzska Denys-Cochin viedli vyšetrovanie, ktorého výsledkom je, že slozenie zbrane nenavrhol generál Kövess, lež kráľ Nikita. Antantské štáty následkom toho uzavrely, že kráľovi Nikitovi do konca vojny za miesto zdržovania označia od hlavných miest antantu ďaleko ležiace miesto. Kráľ Nikita musí sa zriecť každého politického dejstvomania a ani so svojim synom nesmie vsúpiť do potyky.

Taliani a Albansko.

Berlin, 23. februára. Z ruskej hranice oznamujú: Ruské časopisy z Athén dostávajú chýry, že polozenie Talianov v Albánsku sa v posledné dni značne zhoršilo. Taliani prudko útočili na rakúsko-uhorské posície pri Tirane, čím chceli obľahčiť cúvnutie svojich vojov, ale útokom nedosiahli svojho cieľa. Talianom sotva bude zbývať iné, ako talianske vojská okolo Durazza opäť vyložiť na lode. Bulhari na posície okolo Valony už robia tlak od Elbassanu, ktorý od istého času držia obsadený. Medzi časom druhé silné bulharské vojsko od Beratu postúpilo ku Valone a jeho predné voje obsadily Fieri. Krem toho Taliani majú málo radosti z bašu Essada a tohto prívŕzencov. Baša Essad vyhlásil, že on svoju silu pri Durazze na žiadan pád nechce pustiť do boja, lebo riziko považuje až za veľmi veľké. Jeho predné voje v blízkosti Tirany cúvly. Ostatne vojaci bašu Essada sú samí otrhaní ľudia. Ani sú nie dobre vystrojení, lebo Taliani neodvážili sa sveriť na nich dobré vystrojenie.

Offensíva proti Kijevu?

Bukarešť, 23. februára. Tunajší nemecký vyslanec Busch počas jedného rozhovoru povedal: Teraz nerobíme vojenské pohyby. Zaujali sme dosť územia, aby sme mohli sledovať taktiku bránenia sa a vyčkat offensívu nepriateľa. Zprávodajca londýnskeho «Daily Telegraph»-u ku tomuto poznamenáva: V rumunských

politických kruhoch domnievajú sa, že centrálna mocnosť preto nenapadnú Saloniky, lebo pripravujú energičné napredovanie proti Kijevu.

Car v dume.

Petrohrad, 22. februára. (Petrohradská telegrafická kancelária.) Cár Mikuláš v sprievode veľkokniežaťa Michala Alexandroviča a dvorného ministra popoludní o 2. hodine prišiel do dумы. Pri vchode vítali ho predseda dумы a všetci vyslanci, ktorí cára pozdravili oduševnenými výkrikmi «Hurrá!» Po službách Božích cár k dume povedal milostivé slová, na ktoré predseda odpovedal vlasteneckou rečou. Potom odspievali národnú hymnu. Cár sa shováral s veľvyslancami antantu, potom šiel do zasedacej siene, kde ho vítali výkrikmi «Hurrá!» Potom ešte raz odspievali národnú hymnu, cár zapísal si meno do zlatej knihy čestných hostov dумы a za oduševneného oslavovania opustil budovu dумы.

Výdavky Anglicka na vojnu.

Londýn, 22. februára. V nižšej snemovni ministerpredseda Asquith predostrel návrh o úvere 420 millionov funtov šterlingov. (1 šterling 24 korún.) Z tohoto obnosu 120 millionov funtov šterlingov pripadá na bežný finančný rok, 300 millionov funtov šterlingov ale na 1916. finančný rok, tak že na finančné roky 1915—1916. pripadajúci úver činí 1420, od vypuknutia vojny použitý úver ale 2082 millionov funtov šterlingov. Pri odôvodnení návrhu Asquith riekol, že vláda počítala na to, že v novembri ponuknutý úver postačí do prostriedka februára, ale vysvitlo, že do 19. marca možno z neho zaokrývať potreby štátu.

V Anglicku 19-ročných povolali k vojsku.

Londýn, 22. februára. Všetkých 19-ročných nezženatých mladíkov povolali k vojenskej službe.

Sila našich čiat na bessarábskom fronte.

Kopenhága, 24. februára. Vojenský kritik ruského časopisu «Rječ» ustáľuje, že pozdlž Strypy a v Bukovine centrálna mocnosť koncentrovaly jedon million vojakov. Toto je prvým následkom toho, že monarchia a Nemecko znova podelily svoje čaty. Offensíva Rusov na tomto okolí neodškriepitelne stala sa slabšou, čoho vysvetlením je, že sú rakúsko-uhorské posície mimoriadnym spôsobom opevnené.

Vojenský zprávodajci vyzdvihujú, že centrálna mocnosť na oboch krídlach svojich proti Rusom bojujúcich vojsk vyvinujú veľkú činnosť. Nemci sú neunavni v svojej činnosti, aby sa bližšie dostali k Rige. Ostrov Glaudan je stálym cieľom Němcov. «Moskovskija Vjedomosti» rozprávajú zázraky o nových kanónoch, ktoré ústredné mocnosť upotrebujú a účinok ktorých je strašný.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Anglicko nevytrvá ďalej ako nepriateľ.

Londýn, 23. februára. V debatte, ktorá bola okolo návrhu o novom úvere, liberálny vyslanec Mason medzi iným povedal: Parlament má právo dozvedieť sa, že jaké je vojenské polozenie a či je statočná možnosť skončiť nekonečný zápas. Vládu zväčša nepodporujú z dôvery, ktorú budí, lež z vlasteneckosti. Vyslanec King ľutoval, že ministerpredseda Asquith nepovedal viac o pokročení válčenia a o politike antantu. Vyslanec v rečiach ministrov nevie objaviť nádej vo vojenskej víťazstvo. Vojna premenila sa vo válčenie, ktoré smeruje ku vysileniu. Politika, ktorú vláda sleduje, Anglicko neprivedie do takého polozenia, aby ďalej vytrvalo, ako nepriateľ.

Zdar našich vojsk v Albánsku.

Viedeň, 25. februára. Vždy užšou sa stáva obruč, ktorú naše v Albánsku bojujúce vojská sťahujú okolo Durazza. Pre Talianov, ktorí sa ešte vždy křčovite usilujú mesto podržať vo svojej moci, zostáva už len jedna možnosť: cúvnuť po mori. Na suchu naše vojská všetky spojenia nepriateľa odťaly.

Pri Durazze Taliani a ich žoldnier baša Essad utrpeli porážku. Bazar-Šjak na pravom brehu rieky Arzen Taliani teraz už celkom utratili, nakoľko naše bataliony zaujali aj poslednú napred potisknutú posíciu nepriateľa od tejto obce na východ. Tam bola mimoriadne opevnená hlavná posícia Talianov, z ktorej sme ich vyhnali, keďže taliansku brigádu Savona naše vojská zbily. Bazar-Šjak je na 9 kilometrov od Durazza. Druhá kolonna od Durazza na juhovýchod dobila šiance na vršku Sasso-Bianco a nepriateľa prinútila cúvnuť. S tohoto vršku kanónová guľa dostrelí prístav Durazza.

Zabezpečenie tohoročnej úrody. — Gazdovské výbory.

Cielom zabezpečenia tohoročnej úrody, v prvom rade ale v záležitosti vybavenia jarných poľných prác vláda v tieto dni vydala nariadenie. V smysle tohoto nariadenia cieľom zabezpečenia jarnej oračky a sejby úradník prvého stupňa každej právomocnosti (hlavný slúžny, mešťanosta) povinný je dľa možnosti pre každú obec alebo aspoň pre každý okolný notariát utvoriť poľnohospodársky správny výbor. Tento výbor pozostáva z troch členov, z ktorých jeden je obecný predstaviteľ alebo inakšia úradná osoba a dvaja sú praktickí poľní hospodári, ktorí poznajú miestne pomery. Predsedu a členov výboru vymenuje hlavný slúžny alebo mešťanosta. Úlohou výboru je starať sa o to, aby všetky ručné a zápražné pracovné sily boli zamestnané pri oračkách a pri siati. Každý je povinný svoju zápražnú silu, jestli jeho vlastné role predbežne nemožno obráť, prepustiť k zoraniu a obsiatu cudzích rolí. Za prácu konanú na cudzej roli patrí náhrada. Protí usta-

noveniam poľnohospodárskeho výboru možno appellovať na stoličný administratívny výbor.

Gazdovské výbory ustália, že z počtu tých vojenských zajatcov, ktorých minister orby určil pre jednotlivé stolice, kto a koľko má dostať. Tento výbor bude dozeráť na ubytovanie a stravovanie zajatcov, na zachádzanie s nimi a spravovať bude aj kauciu za zajatcov a spoluúčinkovať pri ich zaodievaní a zaobúvaní. Vojenských zajatcov dosiaľ si pýtali od vojenských veliteľstiev. Teraz si zajatcov treba pýtať od stoličného gazdovského výboru. Tento poriadok odstráni nedorozumenia a robí zbytočným mnohé vypisovanie. Ponevác zajatcov vydajú z táborov, rozumie sa, potrvá istý čas, pokým ich dovezú do patričnej stolice. Výbor týchto zajatcov aj bez 14-dňovej výpovede môže poslať na iné miesta práce. Výnimku robia tí zajatci, ktorých patriční gazdovia prezimovali. Zajatcov, ktorí sa stali zbytočnými na území jednej stolice, minister orby môže poslať do druhej stolice, práve tak aj gazda po 14-dňovej výpovedi môže zajatcov poslať späť do tábora pre zajatcov.

Výbor je povinný prisne dozeráť na zachádzanie s vojenskými zajatcami a zneužívania administratívnej vrchnosti oznámiť, bo v páde neludského zachádzania aj vojenská vrchnosť má právo zajatcov odobrať.

V nariadení sú podrobné poriadky aj ohľadom zajatcov. Zajatcov pri ich dovezení a potom každé dva týždne treba dať lekársky preskúmať a z tejto príležitosti budú prehliadnuté aj miestnosti, v ktorých budú bývať. Tí malí gazdovia, ktorí cestou obecného gazdovského výboru dostali zajatcov, keď týchto majú niže päť, povinní sú týchto dať lekárovi preskúmať len keď ich dovezú a raz po uplynutí dvoch týždňov. Lekárska taxa od 5—20 zajatcov je 7 korún. Potom treba zajatca poslať každý druhý týždeň raz ku obecnému alebo okresnému lekárovi a za každé preskúmanie platí sa jedna koruna. Rozumie sa, že keď lekár vyjde na žiadosť gazdu prezret zajatca, mimo väčšieho honoráru patrí mu aj poplatok za furmanku, keď sa preňho príležitosť nepošle. Dozeráť môže len vrchnostenský lekár, liečiť môže aj privatný.

Držali sme za potrebné s týmto nariadením oboznámiť gazdov, aby tí, ktorí budú zajatcov potrebovať, čím skôr hlásili sa so svojou žiadosťou u obecného, okresného alebo stoličného gazdovského výboru, bo to nariadenie vstúpilo už do života 1. marca.

Na koľko hnoja môže rátať gazda?

Pri riadnom opatrovaní hnoja gazda môže rátať za každým volom, ktorý nemôže na pašu, ročne na 80 m. centov hnoja, jestli však vól chodí na pašu, tak možno čakať len 40 metr. centov. Na jedného koňa možno rátať 60 m. centov. Pri vyvážaní hnoja dobré dva voľy po rovnnej ceste vyvezú asi 10 metr. centov hnoja na raz, jestli sme hnoj dobre opatrovali, tak na jedno jutro treba 150—160 metr. centov hnoja, alebo

za dobrých 15—16 vozov. Jestli ale hnoj nebol dobre opatrovaný, lež bol len tak ledabolo nasbieraný, tak na jedno jutro nepostačí ho ani za 20 vozov.

Hnoj len vtedy upotrebme na hnojenie rolí, keď už úplne dozrel. Že kedy je hnoj uzretý, to zvie gazda tak, jestli zo zavřšenej hromady hnoja vezme na jedny železné vidly a z hnoja, ktorý bol pod zdvihnutým hnojom vezme do ruky jednu takú slamu, ktorá sa zdá byť ešte zdravá. Túto slamu roztrhne na dvoje. Jestli sa slama roztrhne ľahko bez silnejšieho potiahnutia tak je hromada hnoja uzretá a možno ju vyvoziti na roľu, v protivnom páde však s vyvázaním hnoja ešte musíme počkať. Ostatne, jestli gazda dobre opatruje hnoj, tak hnoj za tri mesiace bude súci na vyvozenie. Gazda totižto tak má zaobchádzať s hnojom, aby hnoj ochránil od toho, žeby vytekli a zmyzly z nebo tie látky, ktoré rastliny potrebujú ku svojej výžive. Toto docieli tak, jestli pôdu maštale spravi z hlíny, cez ktorú hnojovka nepresiakne do zeme a jestli zbytočnú hnojovku kanálom odvádza z maštale do jamy.

Jama na hnoj nech je na 50 cm. hlboká a nech je obohnaná 50 cm. vysokým múrom. Dno hnojovej jamy hlinou vymažeme tak, aby hnojovka nepresiakla do zeme a dnu jamy dáme potrebný spád, aby zbytočná hnojovka mohla stekať do jamy pre hnojovku. Do jamy pre hnojovku zakopeme petrolejový sud, jedno dno ktorého sme vyňali. Hnoj, keď ho vynosíme z maštale, každý deň rozprestreme po celej hromade, občas ho polejeme hnojovkou a čím častejšie ho dáme podlaviť statkom. Keď hromada hnoja dosiahla už výšku poldruha metra, vtedy ju zakryjeme vrstvou zeme. Hnoj najprv dávame len na jednu polovicu pre hromadu vymeraného priestoru alebo hnojovej jamy a keď táto pol hromada už dosiahla výšku poldruha metra, len vtedy začneme klásť druhú polovicu hromady; kým táto druhá polovica dosiahne potrebnú výšku, zatiaľ prvá polovica hnojovej hromady bude vyzretá a hnoj môžeme vyvážať na roľu.

S hnojom teda zachádzajme rozumne a majme pred očima tú výpoveď, že «Gazda, ukáž mi svoju hromadu hnoja a ja ti poviem, akýže si gazda!»

Význam superfosfátu.

Zúrodňujúci účinok umelých hnojív a to, že ich cieľuprimerné upotrebovanie tak na výnosnosť jednotlivých gazdovstiev, jako i na výnosnosť všetkých gazdovstiev v krajine má taký veľký význam, že smelo môžeme povedať, že bez umelých hnojív dnes už nemožno gazdovať. V každom smere dražejúce robotnícke pomery a iné obrovské ťarchy robia nemožným, aby bárske gazdovstvo donieslo úžitok, jestli jeho gazda neupotrebuje umelé hnojivá, jestli role nehnojí superfosfátom. Nemecko, ktoré je dvakrát tak veľké jako Uhorsko, minie umelých hnojív za 300 millionov mariek ročne a tieto peniaze sa tam gazdom aj štyrinásobne prinavrátia.

My uhorskí gazdovia ďaleko stojíme ešte za nemeckými gazdami a v našej vlasti o spotrebe toľkého množstva umelých hnojív dnes ešte nemôže byť ani len reči. U nás ročne minie sa umelých hnojív v hodnote asi 18—20 millionov korún, teda aj pomerne 8—10krát menej, jako v Nemecku. A veru by sa zišlo našej krajine, keby jej gazdovia z gazdovských plodín mali väčšie dôchodky. Nože rátajme trochu.

V Uhorsku urodí sa ročne priemerne 41 millionov metr. centov pšenice. Aby sa urodilo 45 millionov metr. centov, teda o 4 milliony metr. centov viac, bolo by potrebné tiež 4 milliony metr. centov superfosfátu, cena ktorého bola by asi 40 millionov korún. Oproti tomu 4 milliony metr. centov pšenice, rátajúc 1 m. cent len za 22 korún, činilo by 88 millionov korún. Keby teda všetci gazdovia v krajine namiesto terajších 20.000 vagónov 60.000 vagónov superfosfátu spotrebovali pod pšenicu, tak by len za samú pšenicu o 48 millionov korún viac utížili, jako teraz.

Neberieme teraz do ohľadu ani väčšiu úrodu slamy, ani pozatýmný účinok superfosfátu. Týchto 48 millionov korún by teda boly takrečeno najdené peniaze, ktoré keďby sa obrátili na postupné vyvinovanie poľného hospodárstva krajiny, tak by naše poľné hospodárstvo obrovským krokom napredovalo a onedlho dosiahlo by toho stupňa, na ktorom stojí poľné hospodárstvo Nemecka. Keby naši gazdovia riadne hnojili umelými hnojivami pod pšenicu, keby teda pšenicu vždy siali do superfosfátu, tak by zúrodňujúci účinok superfosfátu videli aj pri tých plodinách, ktoré za pšenicou nasledujú na roli a takto by teda postupne zo všetkých plodín mávali lepšie úrody. A ponevác by takto aj viac krmných rastlín dopestovali, mohli by držať viac statku, ktorý by lepšie krmili, mali by viac maštalného hnoja a takto aj maštalným hnojom by lepšie mohli hnojiť svoje oráčiny, slovom zem dávala by vždy väčšiu a väčšiu úrodu a gazdovia by mali postupne vzrastajúci osov zo svojich majetkov.

Aké fajty oviec sa u nás chovajú.

V Uhorsku asi pred 100—120 rokami chovanie oviec bolo hlavným prameňom dôchodku z poľného hospodárstva. Vtedy vlna bola nesmierne drahá a ponevác vtedy v Amerike, v Afrike a v Austrálii ešte nedochovávali ovce, preto potrebu vlny celého sveta zaopatrovalo Uhorsko, Francúzsko a Nemecko.

Lenže sa pomery zmenily. V prvej polovici minulého stolia aj v spomenutých troch častiach sveta začali sa zaoberať s chovaním oviec, následkom čoho cena vlny veľmi klesla a úžitok z chovania oviec pre vlnu aj u nás stal sa neistým. Toto je jedna príčina, že chov oviec u nás klesol. Druhá príčina je ale tá, že veľká čiastka pastvín behom časov dostala sa pod pluh, gazdovia prestali nechávať pole úhorom. Následkom tohoto chovanie oviec u nás kleslo tak, že v našej krajine dnes už sotva je viac, ako 7 millionov oviec.

Chovanie oviec je však vzdor tomu veľmi užitočné odvetvie poľného hospodárstva pre tie kraje, kde sa ono vôbec dá prevádzať a kde ešte majú dostatočnú pašu pre ovce. Ba sú aj také kraje, kde sa bez oviec zaobísť vôbec nemožno, kde dôchodok z oviec iným odvetvím hospodárstva nahradiť sa vôbec nedá, zvlášte tam, kde majú hole, alebo také pastviny, na ktorých rastie taká krátka tráva, že ju inými zvermi spásť vôbec nemožno. Na takýchto miestach by gazdovia veľmi zle robili, keďby ovce chovať prestali, lebo sa cena syra a vlny v novšom čase začína dvíhať.

U nás v Uhorsku chované ovce môžeme vtriediť do troch skupín. Jedny totižto chováme hlavne pre mlieko, druhé hlavne pre vlnu a tretie hlavne pre mäso. Pre malého gazdu najväčší osov dajú pre mlieko chované ovce a preto malý gazda najlepšie urobí, keď chová takú fajtu oviec, od ktorých za mlieko a za mliečne výrobky najviac utrží.

Pre mlieko sa u nás chovajú takzvané uhorské racky (alebo ako ich niekde volajú račky), ktoré majú dlhé, vo dve strany rovno narastené rohy, dlhú, hrubú, bielu, čiernu alebo šedú vlnu, ktorú možno upotrebiť len na zhotovenie kobercov alebo hrubého súkna. Poznáme sedmohradské racky, ktoré majú na dve strany ako u slimáka narastené rohy a tiež hrubú bielu alebo čiernu vlnu. Potom poznáme tiež v Sedmohradsku rozšírené cigácky, ktoré majú tiež také rohy ako sedmohradské racky, nohy a hlavu majú holú a čiernu, telo im však pokrýva kratšia ale jemnejšia vlna ako u predošlých. Konečne poznáme takzvané frizky, ktoré nemajú rohov, hlavu a nohy majú holé, sú väčšie a ťažšie ako cigácky, vlnu majú asi na 15—20 cm. dlhú a jemnejšiu ako racky. Ovce zvané frizky, ktoré sa z Holandska dostaly k nám, chovali zpočiatku len v gazdovskej akademii v meste Kassa, pozdejšie ale boly križované s rackami a takéto sú už na celých Horniakoch, ba aj na iných miestach krajiny rozšírené.

CHYRNÍK.

Pastiersky list. Osvietený pán biskup baňskobystrický dr. Wolfgang Radnai vo svojom II. pastierskom liste mimo novších pápežských a kongregacionálnych nariadení sdeľuje na záverečné zkúšky VI. triedy ľudových škôl potahujúce sa nariadenie ministra osvety a podáva zprávu o výsledku v prospech Krajinskej katolíckej tlačovej základiny zavedenej sbierky. V kostoloch sa sossbieralo 2832 korún, ku ktorým osvietený pán biskup prispel 500, kapitula 100, kňazi kremnického dekanátu 44 korunami. Osvietený pán biskup vyzýva pozornosť kňazov a učiteľov svojej diecézy na obranu proti nákazlivým chorobám, odporúča knižky a konečne sdeľuje zmeny v osobách cirkve.

Vysviacka biskupa. V kaplne budapeštianskeho ústredného semenišťa 20. februára predpoludním osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy, spišského kanonika a biskupského vikára dra Martina Khebericha

vysvätil za biskupa. Nový spišský pomocný biskup dr. Kheberich pochádza zo starej liptovskej zemanskej rodiny. Narodil sa r. 1869. v Nemeckej Lupči a r. 1892. bol vysvätený za hňaza. Na posviacke bolo prítomné početné popredné obecenstvo.

Z biskupstva spišského. Štrbský farár Ondrej Jenő stal sa farárom v oravskej Hornej Zubrici. Do Štrby (Csorba) za administrátora poslaný je doterajší hornozubrický dočasný administrátor Jozef Hübel.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Kaločská kapitula na podporu katolíckej tlače obetovala 1410 korún. — Pre bulharský Červený Kríž päťkostol'ský biskup gróf Julius Zichy obetoval 500 a päťkostol'skí kanonici 280 korún. — Biskup Ludvik Rajner z Ostrihoma na obec «Máriafalva» vystavil sa majúcu v Karpátoch na miesto nektorej Rusmi spustošenej obce daroval 200 korún.

Poľnohospodárski robotníci nenarukujú. Honvédske minister okresným a mestským vrchnostam minule poslal obežník, aby poľnohospodárskym robotníkom v záujme vybavenia súrnych poľnohospodárskych prác dovolily, že by robotníci vo výnimočných a súrnych pádoch vybavenie ich prosieb o oslobodenie mohli dočkať tam, kde sa zdržujú. Na toto poľahujúce sa dovolenie v Budapešti vydávajú v mešťanostskom úrade (központí városháza, I. emelet 107.), a síce pred vypršaním termínu narukovania každý deň cez poludnie medzi 12. a 1. hodinou.

Zamestnávanie invalidov pri pošte. Generálny direktor pošty a telegrafu Karol Follért Krajinskému spolku poštových majstrov a expeditorov poslal prípis, v ktorom vyzýva poštársky sbor, aby nakoľko možno, v poštovej službe zamestnávali invalidných vojakov. V porozumení s úradom pre invalidných vojakov už i boly porobené poriadky, aby pri pošte 300 menších postavení zabezpečili pre invalidných vojakov.

Naukobeť pre zotavujúcich sa vojakov. Gazdovský spolok stolice nitrianskej v nitrianskom oddelení pre zotavujúcich sa vojakov, každý týždeň tri dni, asi za jednu alebo za dve hodiny vydržiava naukobeť zo všetkých odvetví poľného hospodárstva. Prebratú látku dajú vytlačíť a tieto sošity po naukobehu rozďajú poslucháčom naukobehu. Na naukobehu prednášajú pomocný tajomník Ludvik Sándorházy a vandrujúci učiteľ Imrich Bucsányi.

Podolinsko-orlovska železnica, dľa zprávy staviťelského časopisu, hneď po uzavretí pokoja má byť vystavená. Všetky predbežné práce sú už dokončené a výstavný kapitál 33 kilometrov dlhej čiary ustálený je v troch millionoch 373.000 korunách. Obecenstvo už dosť dlho čaká na tú železnicu, pretože už na budúci rok možno sláviť 25-ročné jubileum prvého dovolenia na predbežné práce.

Vyznačenie. Fridrich Dubovszky, rezervný nadporučík 67. spoločného pešieho pluku, za svoje hrđinské chovanie sa pred nepriateľom, ktoré preukázal ako vetroplavec, dostal medailu «Signum Laudis».

Železničiarri koš.-oderbergskej železnice v mesiaci januári pre rodiny narukovaných zamestnancov tejto železnice sossbierali 2668 korún.

Obetavosť spišského obecnstva. Obecenstvo Spiša doteraz pre obce rozbúrané Rusmi obetovalo 24.608 kor., z toho dostalo sa Šarišanom 13.109 korún.

Zákaz dovozu luxusného tovaru. Vláda vydala nariadenie, v smysle ktorého dovoz a prevoz istých luxusných článkov zo štátov, ktoré vedú s nami vojnu, ako aj ich kolónii, jednomyselne s rakúskou vládou zakazuje. O luxusných článkoch, dovezených z neutrálnych a spojeneckých štátov napozatým treba vystaviť písomné osvedčenie, že tovar nie je výrobkom nepriateľského nám štátu. Ba pri pomarančoch, šampaňskom, kvetinách a listoch treba ukázať i svedectvo nášho konsula, ktorý účinkuje tam, odkiaľ ich odviezli. Krem spomenutých už článkov zákaz medzi iným rozprestiera sa i na dovoz a prevoz datiel, ananásu, vína, hodvábu, cigarettového papiera a voňaviek.

Železničné nešťastie. Na krompachskom železničnom nádraží vo Spiši srazily sa dva nákladné vlaky, následkom čoho obalník Ondrej Kutník zomrel a obalník Pálinkás utrpel úrazy.

Sňahový úšust zasypal vojakov. Zo Salzburgu oznamujú, že v sobotu, 19. februára o 2. hodine popoludní z vrchu Kälberriedel sošustol sa sňah na «Svajciarsku útulňu», ktorú zciastky zpusťošil. Vojenské čaty so ski, ktoré tam odpratávaly za posledné dva dni napadnutý sňah, zahynuly. Naskutku sa prichytili k obranným prácam, pri ktorých aj zo Salzburgu poslaní sanitéci pomáhali. Do 7. večernej hodiny nasledujúceho dňa 51 mrtvých a 25 ranených vojakov vyhrabali zpod sňahového úšustu, ktorý bol asi 1000 metrov dlhý, 50 metrov široký a dva metre hrubý. 30 vojakov zmizlo. Ranených odviezli do bischofshofenskej rezervnej nemocnice. Príčinou osudného sošustnutia sa sňahu s vrchu Kälberriedel bola rýchla zmena v počasí. Dosiaľ 86 mrtvých vojakov vyhrabali zpod sňahového úšustu. Stav ranených je pomerne priaznivý. Najviac z nich, asi 75 chlapov len ľahšie bolo ranené. Pod úšustom môže byť ešte asi 30 vojakov a nemožno sa úfať, že by týchto živých bolo možno zachrániť. Telesné pozostatky vojakov, ktorí pri nešťastí prišli o život, v pondelok večer v Mühlbachu posvätili a v utorok ich uložili na večný odpočinok. Pred cirkevnými pohravnými obradmi generál-majór Vitale, zastupiteľ viedeňského vojenského veliteľstva povedal dojímavú reč. Rakvy potom zaviezli do Bischofshofenu. Tu pred farským kostolom salzburgský biskup Rieder za assistencie miestnych kňazov odbavil pohravné obrady. Na pohrabe v zastúpení innsbruckého vojenského veliteľstva boli prítomní podmaršall Daniel, v zastúpení viedeňského veliteľstva generál-majór Vitale a v zastúpení salzburgského vojenského veliteľstva brigadník Ternovsky, všetci traja s deputáciou patričného dôstojníckeho sboru. Mrtvoly všetkých nešťastných vojakov pochovali v spoločnom hrobe, nad ktorý dali veľký drevený kríž.

Stoličné shromaždenie. Na riadnom mesačnom zasadnutí administratívneho výboru stolice zvolenskej, ktorému predsedal hlavný župan barón Ludvík Kürthy, podžupan dr. Répásy podal zprávu o tých poriadkoch, ktoré byly porobené cieľom zaopatrenia obyvateľov stolice múkou a obsiatia rolí, ktoré v jaseňi neboly obrobené a obsiate. Stoličný hlavný notár predostrel polročnú zprávu, ktorú výbor predostrel ministerskému predsedovi. Zprávu výbor s pochvalou vzal v známosť. Potom jednotliví odborní referenti predostreli svoje zprávy a návrhy.

Rychtárske jubileum. Štefan Fojtik, zaslužilý rychtár obce Bellus v stolici trenčianskej 4. februára slávil 25-ročné jubileum svojho rychtárstva. V ten večer členovia obecného výboru, predstavení a vynikajúcejšie osobnosti obce prišli na byt rychtára, kde farár Andrej Bereghy v mene obce k jubilantovi povedal peknú reč ďakujúc mu za jeho 25-ročné ustávanie, za ktorý čas každý svoj krok venoval blahobytu, hmotnému a duševnému vývinu jeho správe sverenej obce.

Pripojenie obcí k druhému okresu. Minister vnútra odobril 22. septembra r. 1914. vynesené uzavretie výboru stolice trenčianskej, v ktorom stoličný výbor vyriekol, že veľké obce Hegyeshely a Trencsénmakó z veľko bytčianskeho okresu pripojí ku čačanskému okresu. Toto pripojenie 1. januára roku 1916. sa už i stalo.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotýčný zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Vörös Peter 4, Wittgruber Ján 4 †, Zaiček Alojz 4, Zeleník Peter 16, Zemko Baltazár 16.

Z 26. spoločného pešieho pluku ostrihomského: Ormai Ferdinand poručík †, Varga Michal (Garamujfalu) Tekov 8 †, Križan Ján (Bakabánya) 12, Péter Ján (Palást, Hont)†, Simo Jozef (Alsókemenecz Tekov) †, Tobernaus Augustin (Dóczyfűrésze) 13 †.

Z prešporského 13. honvédskeho pešieho pluku: Anderkál Gejza 10, Angyalics Jozef 9, Apdai Vincenc 11, Balogh Baltazár 8 †, Bangh Ján 7, Baranyai Štefan 7 †, Barlovič Martin 7, Baron Alexander 10 †, Barta Štefan 11, Bartalsky Franc 11, Bertovič Ignác 6, Beszegi Jozef 10, Binsek Franc 10, Bobrik Jozef 10, Bodnarčík Bernát 7, Bogár Pavel 11, Bolfa Andrej 10, Botló Karol 12, Brauser Ján 12, Buchinger Jozef 7, Bujte Jozef 9, Burschiez Konrad 10, Csákó Adalbert 11, Csepregi Franc 12, Csesuck (?) Jozef 9, Csiba Ladislav 11, Csöllei Andrej 6, Csordos Rudolf 9 †, Čurcič Ján 9 †, Dezsó Koloman 12, Dodek Andrej 9, Dranažarič Robert 12, Dubec Michal 12, Dubec-Višina Vendel 5, Dudik Pavel 11, Ebuc Pavel 9, Farkas Valentin

9, Farkas Jozef 12, Fischl JuraĽ 10, Fodor Štefan 10 †, Frommer Leopold 12, GařšoviĽ Ján 12, GařparoviĽ Jozef 5, Gerencsér Ján 11, Goldberger Ján 6, Goldschmidt Alojz 10, Hablik Anton 11, HajdoviĽ Pavel 10, Hajta Ján 11, Hanus Titus 10, Hatlinger Albert 9, Hobáth Gařpar 11, Horváth Martin 12 †, Horváth Alexander 12, Horváth Vendel 9, Horváth I. Július 11, HusároviĽ Štefan 10, Jobbágy Koloman 11, Kaldor Bernát 12, Kamen Jozef 8, Kamenhofer Ján 11, Kamocsány Štefan 9 †, KaniĽ Alexander 9, Kas Ján 10, Kiala Franc 12, KirĽmayer Jakub 11, Kiss Peter 10, Kohn Heinrich 11, Kohn Samuel 12.

Z 11. jágerského bataillona : Polin Štefan (Csehi, st. nitrianska) 4, ranený a zatatý.

Z 10. spoločného pešieho pluku : Bezak Anton (Nyitra) 1 †, GařparoviĽ Štefan 7 z., GařparoviĽ Štefan 14 z., Novak Štefan (Tormos) 1 †.

Z trenĽinského 15. honvédskeho pešieho pluku : MihaliĽka Ján (Berezó, st. nitrianska) 7.

Z 53. spoločného pešieho pluku : Bezuh Ján (Gerebes) 5, Deutsch Leopold (Nagybicsese) 7, Gardoš Oskar (Eperjes) 9.

Z 29. jágerského bataillona : Dorner Gajza poruĽik v rezerve 3. marřkomp. z., Borlog Georg 2, Cselei Alexander 2, Ľesnak Štefan 2, Goljano Ladislav 2, Jerema Gabriel 2 †, Jurek Pavel 2, Kiss Jozef 2, Kisel Andrej 2, Krett Jozef 2, Lengyel Georg 2, Horánsky Anton (Tiszolez) 1.

Zo 48. spoločného pešieho pluku : Hronyec Andrej (Baráttelke, gemersko-malohontská st.) †.

Zo 17. landšturm. pešieho pluku : KizeliĽko Franc (Pozsony) 3, Turjánszky Gustav (Kékkó) 2.

(PokraĽovanie nasleduje.)

Listy z ruského bojiřta.

Od richvaldského (Spiř) obyvateľa Michala Chanáta FedorĽáka, obecného vojaka oddielu strojovĽch puřiek v 67. spoločnom peřom pluku, ktorý od minuloroĽného

marca nedal o sebe znak Ľivota, 9. februára dořla karotka z mesta Omsk zo SibĽrii. Piře, že je zdravý; pozdravuje svoju rodinu a praje jej řšťastlivé vianoĽné sviatky. Slovenskú karotku písal 1. decembra. Do ruského zajatia dostal s v Karpátoch.

Od richvaldského gazdu Ondreja HarendarĽika, obecného vojaka 1/6. Feldhaubitdivisionu, dostal richvaldský farár 9. februára nemecký písanú karotku z mesta Tomsk zo SibĽrii (do decembra bol internovaný v Spaskoe pri Wladiwostoku). V karotke datovanej 24. decembra «so smutným, plaĽúcim srdcom» píře, že on uĽ moc kartov poslal, leĽ málo dostal a praje moc řšťastia v novom roku.

Od richvaldského mládencu Štefana Michny, peřiaĽka 10. spoločného pluku, 10. februára priřli dve nemecké a dve slovenské písané karotky z mesta Orenburg (Europejské Rusko), ktoré karotky boli písané 14. januára. Piře že je dôstojníckym sluhom pri našich ofiĽiroch a pozdravuje vřetkĽch obĽanov.

KĽžmársky rodák Pavel Weber, rezervný poruĽik 9. landšturmistského pluku, z Krasnokarsku (SibĽria) píře do KĽžmárku, že je tam asi 30 Spiřakov a že uĽ moc razy písal, on ale za desať mesiacov len dve karotky dostal, 16. septembra datovanú karotku dostal 20. decembra.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dlĽky LOREY VLASNI, ktoré som dosiahla 14 mesaĽným upotrebovaním vlastného vynálezu masťi. Toto je jediný osvedĽený prostriedok proti prehnutiu kupodperovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri muĽskĽci v krátkom Ľase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvřššieho veku chráni pred Ľasným oředivením

Cena teglika: 4, 6 a 10 kor.

Pořtové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s pořtovou dobierkou, do vřetkĽch krajov sveta bezprostredne z dielne, kam vřetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Amerikánsky
„Texas“ ruĽný mlynek

«Texas» ruĽný mlynek je najlepři a najľacnejři mlynek prítomnosti, meľ každé zrno, kukuriou, pšenicu, ovos, jaĽmeň, fazulu, řalud atď. Na «Texas» mlynku» zdarma prevezmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 34 korún

ALOIS KIRÁLY následníka
Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.
Nikto nikdy nemal lepřej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás poĽehnávať bude. Tieto kosy uĽ od 50 rokov rozposielame najvřšším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosy» s pořtovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosy	2-40	2-50	2-60	2-70	2-80	2-90	3-—	5-90 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvlářtne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kôs 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden vřborný 6 vřstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metallový kriř. Prosíme na každý pád Žiadať si naš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. říslo. 51 roĽná osada na kosy a veľký obĽhodný dom.